

Літаратурнае Мастацтва

Год выдання 34-ы
№ 8 (1267)
27 студзеня 1967 г.
ПЯТНІЦА
Цана 4 кап.

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАВЛЕННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННОКАЎ БССР

БЫЛО ГЭТА некалькі год назад. Прыехаў я па сваіх газетных справах у адзін калгас. Сядзім са старшынёй, гутарым. Раптам у пакой уваходзіць малады чалавек, але самавіты чалавек у кашулі і прадстаўляецца: з'яўляюся аспірантам навукова-даследчага інстытута і хачу правесці ў вашым калгасе сацыялагічнае даследаванне. З гэтымі словамі аспірант вымае з туюстага партфеля кіпу паперак і ўручае іх старшынё.

— Вось тут я накідаў пяцьдзесят пытанняў, дык прашу гэтыя анкеткі распаўсюдзіць сярод калгаснікаў.

— Ну што ж, калі трэба распаўсюдзіць, дык распаўсюдзім, — сказаў старшыня і выйшаў, каб даць адпаведнае распараджэнне. Гэта быў такі старшыня, які заўсёды з усімі гаджаўся і кідаўся выконваць усе загады.

Таварыш, што застаўся, спачатку моўчы барабаніў пальцамі па партфелі, потым, павярнуўшыся да мяне, растлумачыў:

— Я, разумеючы, кандыдацкую пішу, на эканамічнай тэму. Дык вось, кіраўнік сказаў, што без сацыялагічнага даследавання ніяк не абійсця. Я і накідаў пяцьдзесят пытанняў...

— А якія?

— Розныя... Колькі, напрыклад, часу траціць свінка на чытку газет. Ці скажам, які колер ёй больш за ўсё да спадабы...

Не ведаю, ці абараніў той чалавек дысертацию, напісаную ўсім гэтым надавочай цікавымі звесткамі, але ўся гэтая гісторыя ўспоміналася мне, калі гутарыў я з Анатолем Дзянісавічам Мелочкам, дырэктарам грамадскага інстытута сацыялагічных даследаванняў пры ЦК КПБ.

— Так, — гаджаўца ён, — да апошняга часу было многа такіх «даследчыкаў». Сярод работных прадпрыемстваў, хлебабары, хатніх гаспадынь распаўсюджвалася бліскучая колькасць анкет. Распаўсюджвалі анкеткі ўсе, каму ахота. Вядома, навуковая каштоўнасць гэтых, з дазволу сказаць, сацыялагічных даследаванняў у многіх выпадках была роўная нулю. Вось чаму адной з асноўных задач, якія ставіў перад нашым інстытутам, з'яўляецца каардынацыя сацыялагічных даследаванняў у рэспубліцы, кантроль над

ТЭЛЕПАДАРОЖЖА ЛАТВІЯ—БЕЛАРУСЬ

Рыжская студыя тэлебачання абвясціла надыду конкурс «СССР-67», прысвечаны 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. Мэта конкурсу шырокі пазнаміць сваіх тэлегледачоў з брацімі рэспублікамі, іх поспехамі ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве.

На экраны тэлевізараў сама-лет, які накіроўваецца ў падарожжа па Беларусі. Пасажыры сама-лета — арганізатары конкурсу, члены журы. Першы прыпынак лайнера ў Мінску. Тэлегледачы бачаць адроджаную з руін і пошлеў стацыю Беларусі, яе шырокае праспекты, прыгожыя кварталы жылых дамоў ў мікрарайонах, паркі, стадыёны, новыя палаты культуры, музеі, кінатэатры, школы, дзіцячыя сады і яслі. Гэта было сапраўды захапляючае падарожжа.

Адначасова члены журы задвалі тэлегледачым пытанні, якія датычыліся гэрманічна-літванскага братняга беларускага народа, яго поспехаў у галіне эканамічнай і культуры. Паказваецца танец — Іжк-

лы, радасны, іскрысты. Трэба напісаць у журні, які ён называецца, хто яго выконвае. Паказваецца рэзрудуцкія карціны беларускага мастака. Дыктар запрашае тэлегледачоў паказаць, хто аўтар карціны, якія іншыя работы мастака яны ведаюць.

Конкурс зацікавіў моладзь Латвіі, асабліва студэнцтва, вучні старэйшых класаў. Пачаліся сапраўдныя пошукі. Віблываў Рыгі атрымалі шмат заказаў на літаратурны праект па Беларусі. І вучні нашай школы, дзе я працую, таксама зацікавіліся гэтым конкурсам: шукаюць альбомы мастакоў, чытаюць краязнаўчую літаратуру, творы беларускіх пісьмемнікаў.

У бліжэйшых перадачах тэлегледачы будуць знаёміцца з дасягненнямі браціх прыбалтыйскіх рэспублік і Расійскай Федэрацыі.

А. КАВАЛЮК,
навучніца 47-й рыжскай школы,
Латвійская ССР.

Пры трэцім сярэдняй школе Кіліяўскага раёна на чысламі год працуе краязнаўчы музей. Ён створаны па ініцыятыве дырэктара школы, вета-рана Вялікай Айчыннай вайны К. Ваньковіча. У музеі сабраны цікавыя матэрыялы і дакументы, аформлены стэндзі, прысвечаныя У. І. Леніну, партызанам і падпольшчыкам, якія дзейнічалі ў гады вайны на тэрыторыі раёна. Матэрыялы аднаго са стэндзю рас-назваюць пра ўстанавленне Савецкай ўлады ў Кіліяўскай, пра першыя намясамольцаў...

Дзесяці пісем, бандэролей атрымалі анты-сты музей ад старых большавікоў, які бачылі, служылі і працавалі ў Уладзімірам Ільічам Леніным.

Фотанарэспандэнты БЕЛТА І. Манаўдзічэ і фотарэдактары анты-сты школьнага музея, а таксама старшыня савета школы І. Казімір Ваньковіч, Леанардавіч Ваньковіч.

ДНІ ДРУЖЫ БРАТНІХ НАРОДАЎ

Гэтымі днямі з пазедзі ў Латвійскую ССР на Дні Дружбы вярнулася беларуская дэлегацыя ў складзе пісьмемніка М. Лерчані, кандыдата эканамічных навук Т. Траўцускай і Героя Савецкага Саюза І. Захарова. Пасля Беларусі сустрэкліся з працоўнымі Рыгі, а таксама выязджалі ў іншыя гарады Латвіі. Гэтыя сустрэчы

ператварыліся ў цікавыя расказы аб дасягненнях нашай рэспублікі ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве за гады Савецкай улады.

Учора па запрашэнню рэспубліканскага Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў нашы сталіцы наведала дэлегацыя з брацімі Латвіі. У складзе дэлегацыі — кандыдат

эканамічных навук старшы навуковай супрацоўнік Акадэміі навук Літоўскай ССР А. Гульбінас, кандыдат гістарычных навук старшы навуковай супрацоўнік Інстытута гісторыі Акадэміі навук Літоўскай ССР В. Меркіс, паэт В. Бложэ, былая ўдзельніца мінскага падполля ў гады Вялікай Айчыннай вайны Я. Курасвічэ.

У дні дружбы браціх народаў літоўскія таварышчы сустрэліся з калектывамі прадпрыемстваў і ўстановаў Мінска, пабываючы ў Магілёве.

Неўзабаве будзе арганізавана падарожжа ў Ірландыю і Грэнландыю ССР.

У сваю чаргу аб дасягненнях беларускага народа ў гаспадарчым і культурным будаўніцтве пазнаёмілі сваіх слухачоў Узбекская, Кіргіская, Грузінская і Малдаўская радыё, радыёмакіны Омска, Сявдлуоска, Кемерава і Новасібірска.

Радыепераклічка рэспублік

Надыду Беларускае радыё арганізавала «Радыедзе» Азербайджана, прысвечаны 50-годдзю Савецкай улады. Слухачы нашай рэспублікі і цікавае пазнаёміліся з жыццём і культурай браціага народа.

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

Пошук вядуць сацыялагі

На пытанні карэспандэнта «Літаратуры і мастацтва» адказаў дырэктар грамадскага інстытута сацыялагічных даследаванняў пры ЦК КПБ А. Д. МАЛОЧКА.

Ім. Наша мэта — даследаванне па важнейшых праблемах камуністычнага будаўніцтва, якія пастаўлены ў Праграме КПСС, рашэннях XXIII з'езда КПСС, перш за ўсё ў галіне стварэння матэрыяльна-тэхнічнай базы камунізму, фарміравання камуністычных грамадскіх адносін, выхавання новага чалавека. Мы таксама павінны аказаць метадуючы дапамогу працуючым работнікам і вучням у арганізацыі і правядзенні сацыялагічных даследаванняў. Адным словам, абавязак інстытута — правільна выбраць прадмет даследавання і пакпапаціцца аб тым, каб праводзілася яно на навуковай аснове.

Анатоль Дзянісавіч расказаў далей, што інстытут створаны зусім надыду — яму крыху больш паўгода. У яго рабоце прымаюць удзел філосафы, гісторыкі, праведзецы, эканамісты, псіхологі, матэматыкі, якія выкарыстоўваюць сацыяльна-эканамічныя з'явы. Усёго ў актыўнае інстытута больш як 100 чалавек.

— Якая структура інстытута?

— Навуковае і арганізацыйнае кіраўніцтва ажыццяўляе вучысны савет, які быў выбраны на агульным сходзе членаў інстытута тэрмінам на два гады. Для аператыўнага кіраўніцтва работнай інстытута вучоным саветам створаны прэзідыум.

У складзе інстытута арганізаваны сектары па вывучэнню эфектыўнасці ідэалагічнай работы (партыйнае асвета, лекцыйная прапаганда, агітацыйна-масавая работа, літаратура, перыядычны друк, радыё, тэлебачанне, кіно, тэатр і г. д.), маладзёжных праблем, па вывучэнню прычын антыграмадскіх учынкаў і правядзенню іх у жыццё.

Я прашу Анатоля Дзянісавіча расказаць пра работу, праведзеную інстытутам.

— Да нас звярнулася ўжо дванаццаць арганізацый і асобных даследчыкаў, якія хацелі правесці пэўныя сацыялагічныя даследаванні. Дзесяць з іх мы дапамагілі распрацаваць метадуючы даследаванняў, даючы паралельна перамяшчэнне прадмет даследавання. Адзін з даследчыкаў хацеў, напрыклад, распаўсюдзіць 6 тысяч анкет, на якія спадзяваўся атрымаць каля сямісот тысяч адказаў. Размах, які быў, вялікі, але ён не дыктаваўся мэтай, якую ставіў перад сабой даследчык.

Пэўныя даследаванні мы правялі сваімі сіламі. Так, у прыватнасці, вывучылі эфектыўнасць масава-палітычнай работы сярод працоўнікаў вёскі, распрацавалі тэму: маральна-этычная падрыхтоўка маладога настаўніка і этыка яго прафесійнай працы.

— Відаць, метадуючы сацыялагічных даследаванняў даволі складаны?

— Вельмі. Па-першае, трэба глыбока прадумаць, што канкрэтна мы хочам высветліць. Ад гэтага залежыць характар пытанняў, якія, дарчы, абавязкова павінны быць максімальна зразумелымі, простымі, дакладна сфармуляванымі. У прыбалтыйскіх рэспубліках некаторыя сацыялагічныя анкеткі суправаджаюцца гумарыстычнымі малюнкамі — гэта прыцягвае ўвагу, зацікаўляе людзей. Трэба, відаць, і нам перамаць гэты вопыт.

На кожнае пытанне мы павінны сфармуляваць некалькі верыянтнаў адказаў (чалавек, які адказвае на анкету, павінен падкрэсліць той ці іншы варыянт) — гэта таксама трэба добра прадумаць.

Па-другое, сістэматызацыя, апрацоўка сабраных матэрыялаў... Дарчы, сацыялагічнае даследаванне праводзіцца не толькі пры дапамозе анкет, але і шляхам індывідуальных гутарак, апрацоўкі статыстычных дадзеных і г. д.

Адзін з супрацоўніц інстытута, якая прысутнічае пры нашай гутарцы, вымае з шафы вялізны аруш паперы, спярэжаны незразумелымі мне значкамі і лібамі. Гэта адна з табліц, складзеных пры апрацоўцы сацыялагічнага даследавання адной з тэм. Я кажу «адна з табліц», бо на кожную тэму іх складаецца да дзюхсот пяцьдзесяці—трохсот. Падлічваецца колькасць аднолькавых адказаў, потым вылічваецца працэнт. Адным словам, вялізная праца. Тым больш, што, як я даведаўся, лічбылімы машынамі тут пакуль што не карыстаюцца.

Я цікаўлюся ў Анатоля Дзянісавіча планамі інстытута на сёлетні год.

— Вось некалькі тэм, якімі мы маркуем заняцца ў першую чаргу: сацыялагічнае вывучэнне інтарэсаў чытача адной з рэспубліканскіх газет, вывучэнне эфектыўнасці перадач радыё і тэлебачання, стабільнасць і функцыі савецкай сям'і, уплыў будніцкага ўзроўню працоўніка на развіццё грамадскай вытворчасці і г. д.

Я заўважваю, што мне як газетчыку вельмі б хацелася даведацца пра вынікі першай з названых тэм.

— Хачу вам сказаць, — гаворыць дырэктар інстытута, — што, згодна з правядзенымі даследаваннямі, газеты ў нас займаюць першае месца сярод іншых крыніц інфармацыі — 90,4 працэнта неслышчтва даведаецца пра ўсе навіны імяна з газет. Другое месца займае радыё.

Анатоль Дзянісавіч падкрэслівае, што журналісты — гэта тая катэгорыя ідэалагічных работнікаў, якая змагае б аказаць інстытуту вялікую дапамогу ў правядзенні сацыялагічных даследаванняў. Кожная рэдакцыя атрымлівае тысячы розных па характары пісьмаў, якія пекваючыя адносіны чытачоў да розных праблем сучаснасці. На жаль, гэтую карэспандэнцыю ніхто не сістэматызуе, ніхто не вылучае з пункту гледжання сацыялогіі. Прыведзе багачыны матэрыял.

М. ЗАМСКІ

СУСТРЭЧА СЯБРОЎ

Цікавыя літаратурныя вядуць у клубе Саюза пісьмемнікаў Беларусі. У зале сабраліся гэты і прэзакі, чые кнігі выйдуць у свет у гэтым, юбілейным, годзе, і работнікі кнігарні горада Мінска, якія будуць праз некі час прадаваць гэтыя кнігі. Загадчык рэдакцыі мастацкай літаратуры выдавецтва «Беларусь» Аляксей Бажыкоў і рэдактары часопісаў «Маладая гвардыя» і «Літвін» І. Сямінін і І. Сямінін.

57 КАЛЕКТЫВАЎ, 1500 УДЗЕЛЬНІКАЎ

Для Людмілы Бондаравой Мінскі радыёзавод стаў другім родным домам. Восем год назад пасля заканчэння прафесійна-тэхнічнага вучылішча прыйшла яна сюды. Знайшла добрых сяброў, запысалася ў самадзейнасць. Шыль гадзі, павышалася яе кваліфікацыя, прыходзіў вопыт. Цяпер Людміла Бондарова майстар тэлевізійнага цэха, дэпутат раённага Савета дэпутатаў працоўных. Сёлетня заканчвае радыёапаратурны тэхнікум. А вольны час, якая ў дзюхціны не так і многа, яна аддае самадзейнасці.

На здымку вы бачыце Людмілу Бондараву. На фестывалі самадзейнага мастацтва Савецкага раёна, які надыду адбыўся, яна з натхненнем прачытала верш Э. Мелочкі «Пачэп»... Каля 300 юнакоў і дзюхчак займаюцца ў самадзейных гуртках радыёзавода. Аматыры песьні аб'яднаў у харавыя калектывы, якіх кіруе Георгій Уладар — кваліфікаваны хармайстар. На раённым фестывалі ў выкананні хору цудоўна прагучалі руская народная

песня «Стэй ды стэй вакол», сімвалічная рэвалюцыйная песня «Наперад, сябры!» і «Славім мы свой край любімы» Ю. Сямініна. Шмат добрага можна сказаць і пра танцавальныя калектывы, які створаны ў 1958 годзе. Мінчане запамінілі яго выступленне на Трэцім рэспубліканскім дэкададзе народнай творчасці. Зараз калектывы пачынаюць усё тэатр вэнгерскі «Мурдан» і харэаграфічны карцінкі «Паміні кэроў прысяжыцца». Заводскія танцоры рытуючы і харэаграфічную кампазіцыю на вытворчым тэму.

Добра вядомы на прадпрыемстве і аркестр народных інструментаў, арганізаваны работным Мікалаем Драчлюком. Цяпер аркестрам кіруе прафесійны музыкант Марат Курьян. На раённым фестывалі калектывы з поспехам выканалі «Вальс» Андрэева і «Мазурку» Сакалоўскага. Есць у аркестры і салісты. Іван Юр'я і Антон Пётрашэвіч цудоўна выканалі на цымбалах «Беларускую фантазію». Фотакарэспандэнт М. Рубінштэйн зрабіў здымак з выступлення аркестра народных інструментаў. Першы злева — цымбаліст Іван Юр'я.

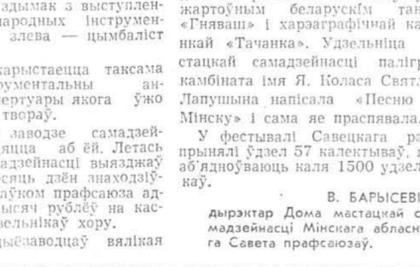
Поспехам карыстаецца таксама вавальна-інструментальны ансамбль, у рэпертуары якая ўжо каля дзесяці твораў.

Любыя на заводзе самадзейнасці, кваліфікацыя аб ён. Летас калектывы самадзейнасці выязджалі у Латвію, дзесяць дзён знаходзіліся ў Ікене. Займун прафэзоа адпусціў пяць тысяч рублёў на касцюмы для ўдзельнікаў хору.

Есць у радыёзаводаў вялікая харыстаў і танцавальны калектывы дзюхцін і выдавецтва «Звязда». На фестывалі ён выступіў з жаргоўнымі беларускімі танцамі «Гняваш» і харэаграфічнай карцінкай «Тачанка». Удзельніца мастацкай самадзейнасці паліграфічнага аб'яна імя Я. Коласа Святлана Лалушына напісала «Песню аб Мінску» і сама яе праспявала.

У фестывалі Савецкага раёна прынялі ўдзел 57 калектываў, якія аб'ядноўваюць налі 1500 удзельнікаў.

В. БАРЫСЕВІЧ,
дырэктар Дома мастацкай самадзейнасці Мінскага абласнога Савета прафэзоаў.

Многія работнікі кніжнага гандлю рэспублікі летас былі ўдзельнікамі Выстаўкі «Савецкі друк» у гораду Мінску. У галіне друку прадстаўлены навіны літаратурны матэрыялы аб першых прапагандах і распаўсюджваннях кніг.

Галоўны камітэт выстаўкі надыду ўзнагародзіў работнікаў медалямі і грашовымі прэміямі трынаццаці работнікаў магаліна № 6 г. Мінска. Сярод ўзнагароджаных — дырэктар магаліна А. Маршалевіч, старшы прадавец М. Гурвіч, прадавец Г. Пінішова.

За апошнія два гады колькасць работнікаў кніжнага гандлю, якіх ідуць завацца, павялічылася ў рэспубліцы амаль у тры разы. Многія займаюцца ў спецыяльных установах, на аднагодовых курсах пры Ленінградскім інстытуте культуры імя Н. К. Крупскай. Больш 30 чалавек праходзіць навучанне на курсах працоўных кніжнікаў магалінаў пры гарадскім прафесійна-тэхнічным вучылішчы № 32 г. Мінска.

У КОЖНЫ ДОМ, У КОЖНУЮ СЯМ'Ю

Як зрабіць, каб кніга даходзіла ў кожны дом, у кожную сям'ю? Гэта пытанне абмяркоўвалі работнікі Мінскага аб'янагандлю.

Дырэктар аб'янагандлю А. Дашкевіч расказаў нашаму карэспандэнту, што стварэнне абласнага савета сяброў кнігі, у які ўваходзіць вучоны, прадстаўнікі грамадскіх арганізацый, работнікі гандлю.

Пачатак ужо зроблены. У Кастрычніцкім раёне сталіцы, камсамольскай арганізацыі наладзілі «Кніжную эстафету». Групу мінскіх студэнтаў выхалі прапагандаваць літаратуру ў раёны Мінскай, Гродзенскай і Віцебскай абласцей.

МЕДАЛІ ВДНГ

За апошнія два гады колькасць работнікаў кніжнага гандлю, якіх ідуць завацца, павялічылася ў рэспубліцы амаль у тры разы. Многія займаюцца ў спецыяльных установах, на аднагодовых курсах пры Ленінградскім інстытуте культуры імя Н. К. Крупскай. Больш 30 чалавек праходзіць навучанне на курсах працоўных кніжнікаў магалінаў пры гарадскім прафесійна-тэхнічным вучылішчы № 32 г. Мінска.

ВУЧОБА — У ПРАЦЫ ПАМОЧНІК

Многія работнікі кніжнага гандлю рэспублікі летас былі ўдзельнікамі Выстаўкі «Савецкі друк» у гораду Мінску. У галіне друку прадстаўлены навіны літаратурны матэрыялы аб першых прапагандах і распаўсюджваннях кніг.

НЕ НА ПОЎНЫ ГОЛАС

У нядзелю, 22 студзеня, Крупскі раённы Дом культуры быў перапоўнены.

Раёны фестывалі мастацкай самадзейнасці ажыццяўляў хор саўгаса «Бобр», у якім восемдзесят чалавек. Харысты выканалі песню С. Тулікава «Слухайце, Дзіцяці», вядомую рэвалюцыйную песню «Смело, товарищи, в ногу», «Славім мы свой край любімы» Ю. Сямініна.

Калектывы браўраў — адзін з лепшых у раёне. Кіруе ім вялікі аматыр музыкі, мастакі кіраўнік мясцовага Дома культуры Фёдар Лапа. Акрамя харыстаў, у калектыве самадзейнасці добрыя танцоры, ёсць струны аркестр. Самадзейныя артысты ладзі дзюхціны канцэрты для работных свабод гаспадаркі і жыхароў іншых населеных пунктаў раёна. Апазіцыя мэтамі сустракае і ў Крупках.

Масавы калектывы мастацкай самадзейнасці і ў саўгасе «Абуча». Ён не адзін раз выступіў на сьнегах калгасных і саўгасных клубаў, дэманстраваў снаб майстэрства ў раённым Доме культуры. Народная песня «Прыва-кі», якую выконвае вавальнае мужчынскае гурпа, заваявала сімпатыі на мінскай рэспубліканскай. Джалэе самадзейнага мастацтва.

І вось на сьнегу хор саўгаса «Абуча». Усе 50 удзельнікаў у прыгожых напінальных касцюмах. Сярод самадзейных артыстаў — дырэктар саўгаса А. Максіменка, сакратар партыйнай арганізацыі М. Папкоўка, гадоўны заа-тэхнік Г. Нефядовіч, настаўнікі мясцовай сярэдняй школы В. Валахаў, Г. Буленка, загадчыка бібліятэкі С. Пётрашэвіч, Пад кіраўніцтвам настаўніка Э. Чаўвя-

рэнкі яны выканалі народную песню «Я па лузе гуляла».

Хор арыгінальна выканаў і жаргоўную музычную сінку «Святлы». Наперадзе — дзіцячы ў беларускіх напінальных убранні, на вышнім ручніку хлеб-соль. Выходзіць свят, ролю якая выконвае старэйшы ўдзельнік мастацкай самадзейнасці Г. Буленка. Каліны рэжысёр барата, доўгі час ляска галава. Разам з ім жаніны, а з другога боку са сваімі дзюхцімамі — маладая Шыкава было слухаць і глядзець гэтую сінку.

Паспяхова выступіў на фестывалі хор калгаса «Бялышавы». Рэпертуар яго складаецца з беларускіх народных песьняў. Хор песьні ад сучасна і зладжана. Кіраўнік хору У. Хакевіч стварыў яшчэ і вавальны ансамбль, у склад якога ўвайшлі дванаццаць членаў лепшага ў калгасе ільнаводчага зьяна. Калгаснікі цудоўна праспявалі песні «Дзюхці», «Обі, палла Іванушка дзюхці», народную песню «Зялёная вясна».

Фестывалі паказалі, што самадзейнасць у раёне вырасла. З'явіліся новыя масавыя калектывы. Але вось майстарства многім калектывам не хапала. Тлумачыцца гэта тым, што ў раёне мала кваліфікаваных кіраўнікоў. Больш таго, некаторыя калектывы не маюць нават баністаў. Напрыклад, у Халеніцкім Доме культуры рэпетыцыі даведзілася пра-ваголь «пад язык». Рэжымі гаспадаркі ў раёне былі метадсты абласнога Дома народнай творчасці. А іх жа дапамогі так чакалі, на яе так спадзяваліся!

М. ПАЦЕМКІН,
супрацоўнік раённай газеты.

ХОЙНІКІ РАДУЮЦЬ

Парадавалі Хойнікі. Разнастайнае праграмы, масавае калектываў. На раённым фестывалі выступіла сем вялікіх хору. У раёне 23 сельскія клубы, і конны з іх прыняў удзел у мясцовых аглядах.

Прыметна было імённае стварэнне таматычнай праграмы, з якімі выступілі калектывы раённага Дома культуры, Навасёлкаўскага і Вялікабярэскага сельскіх клубаў. Праца і песьні ўспаміны свай «Хойнікі», «Славі нашы краіны», «Слава Кастрычніку» — так называліся іх літаратурна-музычныя кампазіцыі.

Цёпла прынялі гледачы выступленне струннага аркестра раённага Дома культуры, вавальнага жаночага ансамбля Навасёлкаўскага клубу і вавальную групу Рудановска сельскага клубу. Іх выступленні вызначаліся высокім майстэрствам.

За час падытоўкі да фестывалю ў раёне нарадзіліся чатыры масавыя самадзейныя калектывы ў Баршчоскім, Амеляўшчынскім, Улаўскім і Віцеўскім сельскіх клубах.

Адначасова ў раёне адрылася выстаўка работ народнай умельцаў. Шырока прадстаўлены тачка, разьба па дрэву, работы самадзейных мастакоў, вышыльшчыц і майстроў мастацкага вя-занні.

З УКРАІНЫ, МАЛДАВІ, КАЗАХСТАНА...

Ва Упраўленне кніжнага гандлю Камітэта па друку пры Саўеце Міністраў

ДЗІЦЯЧАЯ ЛІТАРАТУРА

Нядаўна выйшла з друку «Хрэстаматыя па беларускай дзіцячай літаратуры», што ўжо сама па сабе з'яўляецца добрым сведчаннем сталасці нашай літаратуры для дзяцей.

У гэтую ўвайшла творы калі пасцідзесіаў аўтараў. Зыходныя прынцыпы ўкладальнікаў «Хрэстаматыі» дастацова абгрунтаваны: дзіцячы твор — не толькі той, што пішацца для дзяцей спецыяльна, а і той, што ахвотна чытаецца дзецьмі.

Разам з тым, на жаль, у кнігу не ўвайшлі творы Пішкі Гартнага, якія прынеслі б карысць і сённяшнім чытачам.

Значную карысць чытачам «Хрэстаматыі» прыносяць біяграфічныя звесткі пра пісьмэннікаў і выбраныя бібліяграфічныя літаратуры.

Вершы, апавяданні, урыўкі з пазам і аповесцей падарылі добра, з веданнем справы. Амаль у кожнага аўтара была брава сапраўды самае лепшае, што створана ім для юнацтва чытача.

«Хрэстаматыя» адкрывае невялікае прадмова, якая, па задуме, павінна была стаць своеобразным акном у неабсяжны свет дзіцячай літаратуры.

ПЕРШЫЯ КНІГІ ГОДА

У новым годзе заўсёды ёсць нешта першае: першы дом, першая машына, першы філім. Ну і, вядома ж, першыя кнігі.

Сярод іх — дакументальная аповесць Ігната Дуброўскага «Зямляны вузлы».

Прывыкнуў усе лічыць, што трапілася на вочы. Дзяля ўзляццёныя сямдзіты. Бегла вачамі па пострых сідэла-чырвоных каках і на сорак дзесятых машына збілася.

Правіла позірк на светла-зялёныя фізіялія «Яна», што стаюць за «ЛА». І вочы ё ё акругліліся ад здзіўлення. Ашчырышы страшна папчы і заніжшы хвост на спіну, глянуў на яе заласці лей.

Павольна ПАВЕРКА

Уладзімір КАРЫЗНА.

ОПСА

Як трамплін, абрываецца побач дарога... Сонца ў мякаці хмар, Як далёкі маяк... Я па вёсцы іду — пахне хлебам з касцёла без бога, Ліст на плычы кладаецца — У прахляк далоць твая. Вецер новы паркан пераскокае лёгка, Каля вокан вярцімі шмаціца. Паспрадыне вуліцы сквер, нібы лодка... Добра б сесці ў яе, Каб раку пералплці!

Опса — вёска на Браслаўшчыне.

Люба мне па сцяжыне ісіці паміж клёнаў, Дзе дамы, Як нахольныя жураўлі. Два аэры — Нібы акуляры ў аправе чырвонай, Пазіраюць на вырэй праз іх акуні... Я на ўзгорак узлез, Нібы на стагоддзе... Неба — сіні шалом На майб галаве... А ў самой галаве — жары светлыя ходзяць. Быццам хвалі аэрыяны Я па кудлатай траве... Не трэба быць асабліва мудрым, Каб лёта адрозніць ад восені. Не трэба быць асабліва зоркім, Каб чорнае не збытаць з прасінню. Вушы паваюць жураўлінае развітанне, Вочы убачаць ружовае ранне.

Зразумеш зялёны лісток, і ажаўцелы, І паводку сіноў, І сніжынку белую... А з чалавекам, бывае, Можаеш і сушыцца ў полі, З'ясці з ім не пуд, А мех соли — не разбараш... Без цэбе я — вясна Без тонкага паху зелены, Ноч без сна, Поле незасяянае. Без цэбе я — дзіць, Што абдзілася ў лесе ад маці, Паставае папчыць, Каласок без зярняці... Чаго ж ты смешся? Адна Ты хіба болей значыш!

Нацыянальная бібліятэка Беларусі ў цэнтры горада для пабудавання сапраўды палат кнігі. Гэта дапа магчыма адрозніць новае выданне — Беларускай і краінавай кнігі, мастацтва, зямельнай літаратуры, тэхнічнай і сельскагаспадарчай літаратуры, для навуковых работнікаў і пераходнага адукацыі.

КАЛІ ВАМ давядзецца ад каго папчыць, што п'еса «Васелле на ўсю Еўропу» — пра тэлебачанне, пастаўлена да гэтага паведамлення... хача б з перасцярогай. І схадзіце самі на спектакль Дзяржаўнага рускага драматычнага тэатра БССР імя М. Горькага.

дзей, пачаўшы іх дрэсраваць, нібыта ў конскім цырку, і «даламаіся», нарэшце, да таго, што замест сапраўдных жаніха з нявестай (не кажучы пра роднаіцаў і пра гэсцей) набралі пастаўных, актэраў. І усё — з найлепшымі намерамі, улічваючы важнасць «мерарпрыемства».

чым пешуў нас дагэтуль герой Палосіна, паўстала ў новым чалавечым плане. І той трамбон, з якім ён штурмаваў царызм, і вышліла гімнасцэрка з дэма медальмі, якія носяць гэтыя ветэран са сцілым гонарам, і тыя пахаваны і ўрачысцывыя парады, на якіх ён павываў за сваё доўгае жыццё, не ведаючы ганарных стаяк.

лержысёраў (маўляў, жыццё — адно, мастацтва ж — справа чалавечы план). У гэтым эпізодзе аўтарам, з якім ён штурмаваў царызм, і вышліла гімнасцэрка з дэма медальмі, якія носяць гэтыя ветэран са сцілым гонарам, і тыя пахаваны і ўрачысцывыя парады, на якіх ён павываў за сваё доўгае жыццё, не ведаючы ганарных стаяк.

сапраўдных вокан і дзвярэй, — навошта ж вы малоеце яму будафортскія. Палосін і Ільін у гэтай пастаўцы паказалі нам узор высокай камедыінасці. На жаль, іх разуменне п'есы і трактоўка вобразнаў падтрымана не ўсім выканаўцамі.

ІДЫЁЦТВА... З ДОБРЫМ НАМЕРАМІ

лася б адзначыць, што тэатр у гэтай п'есе раскрывае і адолеў асабіста па сапраўдному тэлебачанню тое, без чаго яна на сцэне можа ператварыцца ў даволі паварожны фарс.

гучаць у тэлержысёра Сядых — аднаго з ініцыятараў «вяселля на ўсю Еўропу» — як дамаголія і эзек, дык у вуснах Васіля Абрамавіча яны набываюць сапраўдны, высокі сэнс, бадай што нават філасофскі.

працуючы на хуткай дапамозе на ўскае напарашы, і выканаўцы роляў тэлержысёраў, якія ўнімаюць несусветны лямонт.

А гэтыя балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

Дарчы, мне здаецца, што абодва гэтыя творы маюць блізкае свавітанне не толькі як равенскіх (часопісы «Тэатр» і «Новы мір» надрукавалі іх адначасова — у восьмых нумарах за мінулы год). Ёсць шмат агульнага ў стылістыцы, у парадкавальным вобразе мыслення іх аўтараў.

І асабліва нас прываблівае ў выражанні гэтага канфілікту пранікнёнасць, з якой паставілі тэатр да тых, каго ён лічыць сваім абавязкам абараніць ад ідыёцтваў і прагматычна ад ідыёцтваў.

І гэты балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

І гэты балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

Што ж абдылося на Эніскім тэлебачанні? У сувязі з якімі «этэхнічнымі непаладкамі» на рэтрансляцыйнай лініі аб'яўлены рэпартаж пра маладзёжнае вяселле дэваліа аднаінь?

Дарчы, у п'есе гэтай сцэны бы знойдзена. Аднак я ўпэўнены, што аўтары, каб яны ўбачылі наш спектакль, абавязкова б уключылі яе ў тэкст.

І гэты балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

І гэты балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

А колькі яна нам каштавала жыццё? Мы ўвесь час трымаемся чортавай дактрыны: уменне выжываць спадзяваючы толькі на сябе, уменне выжываць адзінаццаці і прывілаваўшы паветраную абстаноўку, выбраць найбольш выгадны напрамак свайго ўдару... Ты так цытуеш, нібы чытаеш догмы евангелія... Нават страшна... У гэты момант на зьяно, якое Ішло ў паўночнай зоне, з боку сонца звалілася другое зьяно. Здалася, яшчэ адзін міг і першае зьяно ад іміклівага ўдару распыліцца. Аднак здарылася невярогаднае. Першае зьяно імгненна лягло ў круты вярж і, можна сказаць, вывернуўшыся знад самага носа ў другога зьяна, нечачана апынулася ў яго ў хвасце.

Зарулішы на сталінку і пакінушы кабінку, Сцяпануў сунуў на паталіцу шлемфана і спыніўся ля свае машыны. Какаў Сцяпанскага, які Ішоў да яго са сваім зьяном. Таварыш маёр, як мы? Пойдзем да саюзнікаў. Паслухаем, што яны скажуць... На ўзроўні спарні палка, паперадзе самалётаў, у развэртыўным страі, нібы ў вольным ползе, сутраліся васьмерка абветраных, загаразых, багдзых, без шлемфанаў лётчыкаў групы Сцяпанова з французамі першай групы. «Добры дзень, камэрадані! — гукнуў маёр Сцяпанскі. — Вітаем вас, дарэгія таварышы, са зяаротам на наш фронт! Ура!»

І гэты балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

І гэты балатур, «не дурань вышлі», тэлержысёраў «вокам аглядае разбурэнні, прыліваючы, колькі і чаго спатрыліся, — пакусты, вапны... І мы адраду адчуваем, што Глотаў — не такі ўжо «хулган», якім ён здаўся легкадумнаму «пані логіцы» Яна, арыстакратка, сама ўмее толькі разбурэнні. А ён, праспаўшыся пасля святончай вышлі, на справе дэвадзэ, чаго ён варты.

